

העסקת עובדים	 הנחיות נציב שירות המדינה
מענה לעובדי מדינה ותיקים בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר	תאריך: ט"ז בשבט התשפ"ג, 7 בפברואר 2023 עדכון: ה' אדר תשפ"ו, 22 בפברואר 2026
מהדורה 2	מספר הנחיה: 1.19

מענה לעובדי מדינה ותיקים בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר

1. רקע

נציבות שירות המדינה מחויבת לגיוס ושילוב הון אנושי איכותי, מוכשר ומיומן לשירות הציבורי ובכך לתרום לשיפור השירות הניתן לאזרח באמצעות המערכות הציבוריות. לשם השגת מטרה זו, ובדומה למגמות מקבילות במגזרים נוספים, נציבות שירות המדינה מקדמת בשנים האחרונות מדיניות לחיזוק הסטנדרטים המקצועיים, לרבות דרישה מקדמית להשכלה אקדמית ("אקדמיזציה") במשרות המהוות את הבסיס המקצועי והתשתיתי של שירות המדינה.

בנוסף, שירות המדינה דוגל בגישת הלמידה לאורך החיים (life-long learning) ומעודד עובדי מדינה ללמוד, להשתלם ולהתפתח לאורך מסלול הקריירה באופן שיאפשר להם לפתח את הכישורים האישיים והמקצועיים, ולצבור את התנאים הנדרשים להתמודדות במכרזים והתקדמות מקצועית בשירות המדינה. עובדי מדינה אף זכאים להחזר שכר לימוד ויום היעדרות בשכר לצורך לימודים (במידה ועומדים בקריטריונים הנדרשים), בהתאם לפסקה [51.371](#) בתקשי"ר- השתתפות עובד בפעולת הדרכה מסוג "השכלה כללית".

מדיניות זו תורמת לחיזוק ההון האנושי בשירות המדינה ולפיתוח העובדים בהיבט ההשכלה והתפקוד המקצועי, אך יחד עם זאת, עשויה להוות חסם למעבר או קידום בקרב עובדים ותיקים שאינם בעלי השכלה אקדמית אך בעלי ניסיון מקצועי רלוונטי ומשמעותי. עובדים אלו, נעדרי השכלה גבוהה, לא יכולים להתקדם למשרות בהן תואר ראשון הינו תנאי סף ועל כן ממעטים באופן יחסי לעבור בין תפקידים על אף ניסיונם המקצועי והוותק הרב בשירות המדינה. ממיפוי שנעשה מדובר באוכלוסייה מצומצמת באופן יחסי.

לאור האמור לעיל, וכחלק ממדיניות הנציבות לעידוד מוביליות עובדים בתוך שירות המדינה ועל מנת לתת מענה לפניות המשרדים ויחידות הסמך בנושא, הוחלט לגבש מענה נקודתי אשר יאפשר לעובדים חסרי השכלה אקדמאית להתמודד במכרזים בהתאם לתנאים המפורטים בחוזר זה. מדיניות זו תסייע, כאמור, למוביליות עובדים בתוך שירות המדינה, ובכלל זה של עובדי מדינה בעלי ניסיון מקצועי עשיר, הגם שהם חסרי השכלה אקדמית, לטובת הגברת ההתייעלות הארגונית, חיזוק גורמי המקצוע, שימור ידע, שימור עובדים ומניעת שחיקה של העובד ושל המערכת וכן להיערכות לקראת התייתרות משרות כחלק מהשינויים והתמורות הטכנולוגיות. עוד יצוין, כי מדיניות זו עשויה לסייע לנציבות שירות המדינה בבחינת ההכרה במיומנויות וכישורים כחלק מתנאי הסף למשרה במסגרת ההיערכות העתידית של שירות המדינה להתאמתו למגמות והשינויים החלים כיום בשוק העבודה.

בנוסף, מדיניות זו תסייע לקידום ושילוב של עובדים מקרב אוכלוסיות גיוון בבואם להתמודד במכרזים או במעברי רוחב בתוך שירות המדינה, זאת כחלק מתפיסת מדיניות הגיוון של הנציבות.

 הנחיות נציב שירות המדינה	העסקת עובדים
תאריך: ט"ז בשבט התשפ"ג, 7 בפברואר 2023 עדכון: ה' אדר תשפ"ו, 22 בפברואר 2026	מענה לעובדי מדינה ותיקים בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר
מספר הנחיה: 1.19	מהדורה 2

בתאריך ט"ז בשבט התשפ"ג (7 בפברואר 2023), פרסמה נציבות שירות המדינה את הנחיית נציב 1.19 המעדכנת את המדיניות החדשה כפיילוט, בנוגע למשרות עבורן ניתן להכיר בניסיון רלוונטי שנצבר בשירות המדינה, חלף דרישת הסף להשכלה אקדמית כללית. כמו-כן נקבע בהנחיה זו פירוט התנאים שעל המועמדים לעמוד בהם לצורך מילוי אחר דרישת הניסיון החלופית. יובהר, כי מדובר במשרות שאינן חלק מפרופסיה מוגדרת הדורשת השכלה ייעודית או רישיון מקצועי.

מדיניות זו נבחנה כפיילוט עד פברואר 2025. מנתוני הפיילוט עלה כי:

א. 13% מסך ההגשות במכרזים הפנימיים והבין-משרדיים בתקופת הפיילוט בוצעו על-ידי מועמדים ללא השכלה אקדמאית שהתמודדו במכרזים בעקבות עמידתם בתנאי הסף החלופיים המופרטים בהנחיה זו.

ב. 35.5% מהמועמדים ללא השכלה אקדמאית שהתמודדו במכרזים בעקבות עמידתם בתנאי הסף החלופיים המופרטים בהנחיה זו כמפורט בסעיף א' זכו בהם.

ג. 85% מהזוכים במכרזים ללא השכלה אקדמאית שהתמודדו במכרזים בעקבות עמידתם בתנאי הסף החלופיים המופרטים בהנחיית זו, סיימו את תקופת הניסיון בהצלחה במשרה החדשה אליה שובצו.

לאור תוצאות הפיילוט, נציבות שירות המדינה בחרה לקבוע מדיניות כללית אחידה וקבועה להגברת המוביליות תוך מתן אפשרות קידום לעובדי מדינה ותיקים, בעלי ניסיון משמעותי, אך חסרי השכלה אקדמאית בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר. מדיניות זו תופעל בהתאם לנוהל זה.

2. מטרת ההנחיה

מתן הזדמנות לעובדי מדינה שצברו ניסיון משמעותי בשירות המדינה, להתמודד במכרזים למשרות הרלוונטיות לניסיון שצברו ולכישוריהם, אף שאינם בעלי השכלה אקדמית ובלבד, שאין מדובר במשרות המשתייכות לפרופסיה מקצועית, או במשרות להן נדרש רישיון או נדרשת השכלה אקדמאית ספציפית. כל זאת, תוך שמירה על רמה מקצועית הנדרשת למשרה, לאחר הליך מיון, המבוסס על בחינת הניסיון המקצועי הרלוונטי והכישורים, כמקובל.

3. הגדרות

א. השכלה אקדמית כללית - תואר ראשון ממוסד אקדמי מוכר על-ידי המל"ג או תעודת הנדסאיטכנאי מוסמך, לפי סעיף 39 לחוק ההנדסאים והטכנאים, שאינו מוגדר כתחום השכלה ספציפי נדרש לצורך ביצוע התפקיד, בהתאם לפסקה [11.131](#) בתקשי"ר (דרישות השכלה וניסיון).

ב. פרופסיה מקצועית - סדרות מקצועיות ארציות אשר הוסדרו בצורה רוחבית על-ידי נציבות שירות המדינה ובכלל זה דרישות הסף, דרישות התפקיד, רמות המשרה ומסלול הקידום עבורן.

ג. עובד - לעניין חוזר זה הינו עובד מדינה שזכאי להתמודד במכרזים פנימיים/בין-משרדיים, בהתאם להוראות פסקה [11.411](#) בתקשי"ר.

ד. גיל פרישת חובה - בהתאם לקבוע ב**חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004**.

העסקת עובדים	 הנחיות נציב שירות המדינה
מענה לעובדי מדינה ותיקים בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר מהדורה 2	תאריך: ט"ז בשבט התשפ"ג, 7 בפברואר 2023 עדכון: ה' אדר תשפ"ו, 22 בפברואר 2026 מספר הנחיה: 1.19

4. הוראות כלליות

- א. מתן אישור למועמדים העונים על הקריטריונים המפורטים בסעיף 5 שלהלן להגיש מועמדות למכרזים למשרות שבהן יש דרישה להשכלה אקדמית כללית, שאין חלק מפרופסיה מקצועית מוגדרת המצריכה השכלה אקדמית ספציפית, ומשרות שאין בהן דרישה להשכלה ספציפית או לרישיון מקצועי כדי שיחשבו כעומדים בתנאי הסף.
- ב. הליך המיון לעובדים שיקבלו אישור להגיש מועמדות על-פי הנחיה זו, יכלול בין היתר, העמקה מקצועית בתהליך ראיון המועמד במסגרת ועדת הבוחנים, קרי שתי סימולציות מקצועיות שעליהן יידרשו לענות בתחום המשרה.
- ג. בכל מכרז אשר יפורסם תחת המתווה המפורט בהנחיה זו, תעודכן הוראת מעבר שתדגיש כי משרה זו אושרה על-ידי נציבות שירות המדינה כמשרה המאפשרת שנות ניסיון כחלף השכלה אקדמית.

להלן הערת מעבר:

בהתאם להנחיית נציב שירות המדינה מס' 1.19 מיום ט"ז בשבט התשפ"ג (07 בפברואר 2023), בדבר מענה לעובדי מדינה ותיקים בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר, עובדי מדינה שאינם בעלי השכלה אקדמית יוכלו להתמודד במכרז פנימי או בינמשרדי למשרה זו, ככל ועומדים בתנאים המצטברים הבאים (סעיף 5 ג. להנחיה):

1. בעלת 12 שנות לימוד לפחות.
2. בעלת ותק של 20 שנים לפחות ברצף בשירות בעת הגשת המועמדות וכל עוד הנחיה זו בתוקף.
3. העובדת/בעלת אופק שירות של לא יותר מחמש עשרה שנים עד מועד גיל פרישת חובה לגמלאות משירות המדינה על-פי [חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004](#).
4. עובדים בעלי ניסיון מקצועי כמפורט מעלה, נדרשים למספר שנות ניסיון כפול מהנדרש לדרגה התחילית המקבילה בדרוג המינהלי במשרה זו, כמפורט בסעיף [11.131](#) נסמן (ג) בתקשי"ר (טבלה: פנימי ובין-משרדי), בהתאם לפירוט הבא:
 - (א) למשרה במתח דרגות 36-38 בדירוג המח"ר נדרשות 4 שנות ניסיון מקצועי.
 - (ב) למשרה במתח דרגות 37-39 בדירוג המח"ר נדרשות 6 שנות ניסיון מקצועי.
 - (ג) למשרה במתח דרגות 38-40 בדירוג המח"ר נדרשות 10 שנות ניסיון מקצועי.
 - (ד) למשרה במתח דרגות 39-41 בדירוג המח"ר נדרשות 12 שנות ניסיון מקצועי.
 - (ה) למשרה במתח דרגות 40-42 בדירוג המח"ר נדרשות 16 שנות ניסיון מקצועי.
5. עמידה ביתר דרישות הסף של המשרה.
6. עובדים בעלי ציון 5 ומעלה בהערכת עובד בשנתיים מתוך שלוש השנים האחרונות.
7. עובדים שקיבלו המלצה לקידום בחוות דעת הממונה הישיר הנוכחי במסגרת הערכת העובדים.

 הנחיות נציב שירות המדינה	העסקת עובדים
תאריך: ט"ז בשבט התשפ"ג, 7 בפברואר 2023 עדכון: ה' אדר תשפ"ו, 22 בפברואר 2026	מענה לעובדי מדינה ותיקים בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר
מספר הנחיה: 1.19	מהדורה 2

5. תחולה

- א. הוראות הנחיה זו יחולו ממועד פרסומה.
- ב. הנחיה זו תחול על מועמדים מקרב שירות המדינה בלבד המתמודדים במכרזים פנימיים ובין-משרדיים.
- למען הסר ספק, הנחיה זו אינה תקפה ולא תתאפשר במקרים של שדרוג או כל דרך אחרת של איוש משרה שאינו במסגרת הליך מכרזי.
- ג. על-פי הנחיה זו תתאפשר התמודדות במכרזים למשרות העונות על התנאים המצטברים הבאים ואושרו ע"י נציבות שירות המדינה כמשרות המאפשרות הכרה בשנות הניסיון חלף השכלה אקדמית:
- (1) משרה בדירוג המח"ר;
 - (2) משרה עד רמת מנהל תחום, כולל (קרי, משרה במתח דרגות 40-42);
 - (3) דרישת הסף למשרה בתחום ההשכלה היא השכלה אקדמית כללית בלבד, ולא השכלה אקדמית ספציפית;
 - (4) משרה שבה אין דרישה לרישיון מקצועי;
 - (5) משרה בפרופסיה מקצועית ובלבד שאושרה על-ידי מובילי הפרופסיה המקצועית בנציבות שירות המדינה ואשר אינה מחייבת השכלה אקדמית ספציפית.
- ד. הוראות הנחיה זו יחולו על **עובדי משרדי הממשלה ויחידות הסמך ועובדי מערכת הבריאות הממשלתית** העומדים בתנאים המצטברים הבאים:
- (1) עובדים ללא השכלה אקדמית;
 - (2) עובדים בעלי לפחות 12 שנות לימוד;
 - (3) עובדים בעלי ותק של 20 שנים לפחות ברצף בשירות המדינה בעת הגשת המועמדות וכל עוד הנחיה זו בתוקף וכן בעלי אופק שירות של לא יותר מחמש עשרה שנים עד גיל פרישת חובה בהתאם לחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. עובדים שעונים על תנאי הסף הנדרשים למשרה, למעט תנאי ההשכלה האקדמית;
 - (4) עובדים בעלי ניסיון מקצועי רלוונטי לדרישות התפקיד כפי הקבוע בתיאור התפקיד המוכרז, הכפול מהניסיון המינימלי הנדרש למשרות בדירוג המנהלי במכרז פנימי ובין משרדי, בהתאם לפסקה 11.131 נסמן (ג) לתקשי"ר;
 - (5) עובדים בעלי ציון 5 ומעלה בהערכת עובד בשנתיים מתוך שלוש השנים האחרונות;
- ה. הוראות הנחיה זו לא יחולו על עובדי מערכת הביטחון המסווגות למעט היחידות הביטחוניות הקיימות במערכת המרכבה בדומה לשאר משרדי הממשלה.

6. הליך מכרזי

במטרה להגביר את המוביליות בשירות המדינה ומיצוי פוטנציאל המועמדים מקרב עובדי המדינה וכמהלך משלים, אגף בכיר לגיוס ומיון בנציבות שירות המדינה יבחן את האפשרות להרחבת השימוש ופרסום מכרז בין-משרדי כמכרז ראשון ביחס למשרות בדירוגים בהם פוטנציאל המועמדים נמוך באופן יחסי.

העסקת עובדים	 הנחיות נציב שירות המדינה
מענה לעובדי מדינה ותיקים בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר מהדורה 2	תאריך: ט"ז בשבט התשפ"ג, 7 בפברואר 2023 עדכון: ה' אדר תשפ"ו, 22 בפברואר 2026 מספר הנחיה: 1.19

7. בקרה מדידה והערכת ביצועים

א. אגף בכיר בקרת ניהול ההון האנושי בנציבות שירות המדינה יבצע בקרה על יישום הנחיית נציב זו בכלל משרדי הממשלה ויחידות הסמך, ומערכת הבריאות.

ב. להלן המדדים שנקבעו לבחינת אופן יישום מדיניות זו:

(1) מידת יישום המדיניות בשירות המדינה של עובדי מדינה ותיקים ללא השכלה בהתמודדות במכרזים בדירוג המח"ר.

(2) מידת הצלחת עובדי מדינה ותיקים ללא השכלה בזכייה במכרזים בדירוג המח"ר והשלמת תקופת ניסיון בהצלחה בהתאם לנוהל זה.

(3) מידת ההיכרות ושביעות הרצון של עובדי מדינה ותיקים ללא השכלה מהמדיניות שנקבעה בנושא.

ג. במועד שייקבע לאחר פרסום הנחיה, תתקיים בקרה, מדידה והערכת ביצועים על ידי אגף בכיר בקרת ניהול ההון האנושי ואגף בכיר ניהול ההון האנושי במשרדי הממשלה ויחידות הסמך בנציבות שירות המדינה, בהתקיים מערכת טכנולוגית תומכת אשר תאפשר את איסוף וטיוב הנתונים לצורך בחינת המדיניות ויישומה כמפורט בהנחיה זו.

8. בחינה ועדכון ההנחיה

ההנחיה תיבחן מעת לעת על ידי נציבות שירות המדינה, ובהתבסס על הנתונים והצרכים שיתקבלו מן השטח, תעודכן בהתאם.